

Sygn. akt IV Pa 39/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 lipca 2020r.

Sąd Okręgowy w Zielonej Górze IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Małgorzata Kulik

Sędziowie: Rafał Skrzypczak

Robert Macholak

Protokolant: st.sek.sąd. Wioletta Woźna

po rozpoznaniu w dniu 14 lipca 2020 r. w Zielonej Górze

na rozprawie

sprawy z powództwa A. Ł.

przeciwko Izbie Administracji Skarbowej w Z.

o sprostowanie świadectwa służby

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Zielonej Górze IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 11 lutego 2020r. (sygn. akt IV P 374/19)

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że oddala powództwo i zasądza od powódki na rzecz pozwanego kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

II. zasądza od powódki na rzecz pozwanego kwotę 120 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

sędzia Rafał Skrzypczak sędzia Małgorzata Kulik sędzia Robert Macholak

Sygn. akt IV Pa 39/20

UZASADNIENIE

Powódka A. Ł. w pozwie skierowanym przeciwko Izbie Administracji Skarbowej w Z. wniosła o:

- zmianę pkt 3 świadectwa służby poprzez wpisanie stwierdzenia o treści „zwolnienia ze służby” i wyeliminowanie w tym miejscu skreślenia;
- zmianę pkt 4 świadectwa służby poprzez wpisanie stwierdzenia „stosunek służbowy ustał w wyniku zwolnienia ze służby” i wyeliminowanie w tym miejscu skreślenia.

W uzasadnieniu powódka wskazała, że w okresie od dnia 15.06.1993 r. pełniła służbę jako funkcjonariusz Służby Celnej, w tym od dnia 1.03.2017 r. jako funkcjonariusz Służby Celno-Skarbowej. W dniu 24.05.2017 r. otrzymała arbitralną propozycję pracodawcy określającą warunki zatrudnienia w ramach korpusu służby cywilnej w Izbie Administracji Skarbowej w Z. na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony. Propozycję tę przyjęła w dniu 30.05.2017 r., bo jej nieprzyjęcie wiązało się ze zwolnieniem z pracy. W związku z powyższym z dniem 30.05.2017 r. została zwolniona ze służby.

A. Ł. wywodziła, że 16.10.2018r. wystąpiła do pozwanego z wnioskiem o wydanie świadectwa służby, a po uzyskaniu odmowy wystąpiła z powództwem. Żądanie zostało uwzględnione i Sąd Rejonowy w Zielonej Górze wyrokiem z dnia 17.05.2019 r. nakazał pozwanemu wydanie świadectwa służby funkcjonariusza Służby Celno-Skarbowej. Pozwana złożyła apelację od tego wyroku, która to została oddalona wyrokiem z dnia 20.08.2019r. (sygn. akt IV Pa 67/19).

Wskutek tego pozwany w dniu 07.10.2019 r. wydał powódce świadectwo służby, które jednak nie spełniło wymagań określonych w uzasadnieniach zapadłych wyroków. Powódka wystąpiła więc do pozwanego pismem z dnia 21.10.2019 r. o sprostowanie świadectwa służby, jednak pismem z dnia 30.10.2019 r. udzielono odpowiedzi odmownej.

W odpowiedzi na pozew Izba Administracji Skarbowej w Z. wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powódki kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 11.02.2020 r., sygn. akt IV P 374/19, Sąd Rejonowy w Zielonej Górze, Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych sprostował świadectwo służby wydane powódce przez pozwaną w ten sposób, że:

- a) w punkcie 1 skreślił słowa: „lub był(a) zatrudniony(-na)” i słowa: „pracownik organów administracji celnej”;
- b) w punkcie 3 w miejsce słów: „w dniu zakończenia służby” wpisał słowa: „w dniu zwolnienia ze służby”;
- c) w punkcie 4 w miejsce słów: „został zakończony” wpisał słowa: „ustał w wyniku zwolnienia”;

Sąd Rejonowy ustalił, że powódka A. Ł. od dnia 15.06.1993 r. pełniła służbę w Służbie Celnej, w tym od dnia 1.03.2017 r. do dnia 7.06.2017r . jako funkcjonariusz w Służbie Celno-Skarbowej. Przebieg służby był następujący:

Z dniem 15.06.2000 r. powódka została mianowana do służby stałej na stanowisko starszego kontrolera celnego i nadano jej stopień służbowy młodszego dyspozytora celnego.

Z dniem 23.10.2000 r. awansowano powódkę na stanowisko starszego Inspektora celnego.

Z dniem 01.10.2007 r. nadano powódce stopień dyspozytora celnego.

Z dniem 30.11.2009 r. mianowano powódkę na stopień służbowy młodszego aspiranta celnego w korpusie aspirantów służby celnej, a z dniem 21.09.2010r na stopień służbowy aspiranta celnego w korpusie aspirantów służby celnej.

Pismem z dnia 28.12.2010 r., doręczonym 28.12.2010 r., powódka otrzymała propozycję pełnienia służby w Izbie Celnej w R. na stanowisku specjalista służby celnej. A. Ł. propozycję tę przyjęła.

Z dniem 31.01.2013 r. awansowano powódkę na stanowisko młodszego eksperta Służby Celnej.

Z dniem 21.09.2014 r. mianowano powódkę na stopień służbowy starszego aspiranta celnego w korpusie aspirantów Służby Celnej.

Pismem z dnia 24.05.2017 r., doręczonym 26.05.2017 r., powódka otrzymała propozycję określającą warunki zatrudnienia w ramach korpusu służby cywilnej w Izbie Administracji Skarbowej w Z. na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony, na stanowisku starszego specjalisty.

Dyrektor IAS propozycję złożył na podstawie art. 165 ust. 7 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej.

Pracodawca w propozycji pouczył powódkę, że zgodnie z art. 170 ust. 2 ww. ustawy w terminie 14 dni od dnia otrzymania niniejszej propozycji powinna złożyć pisemne oświadczenie o przyjęciu albo odmowie przyjęcia propozycji. Niezłożenie oświadczenia w tym terminie byłoby równoznaczne z odmową przyjęcia propozycji zatrudnienia.

W przypadku odmowy przyjęcia propozycji zatrudnienia, zgodnie z art. 170 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy, stosunek służby miał wygasnąć po upływie 3 miesięcy, licząc od miesiąca następującego po miesiącu, w którym powódka złożyłaby oświadczenie o odmowie przyjęcia propozycji zatrudnienia, lub upływie terminu do złożenia oświadczenia, jednak nie później niż dnia 31.08.2017 r. Pozwany wskazał dodatkowo, że wygaśnięcie stosunku służbowego traktuje się jak zwolnienie ze służby.

Powódka zaakceptowała tę propozycję oświadczeniem z dnia 30.05.2017 r.

W dniu 16.10.2018 r. A. Ł. wystąpiła do pracodawcy o wydanie świadectwa służby powołując się na przepis art. 188 ustawy z dnia 16.11.2016 r. o KAS.

Pismem z dnia 26.11.2018 r. poinformowano powódkę, że nie zachodzą przesłanki do wydania jej świadectwa służby.

W związku z odmową powódka wystąpił z powództwem przeciwko pracodawcy.

Sąd Rejonowy w Zielonej Górze wyrokiem wydanym w sprawie IV P 33/19 zobowiązał pozwaną Izbę Administracji Skarbowej w Z. do wydania powódce A. Ł. świadectwa służby funkcjonariusza Służby Celnej i Celno- Skarbowej.

Sąd Okręgowy w Zielonej Górze wyrokiem z dnia 20.08.2019 r. wydanym w sprawie o sygn. akt IV Pa 67/19 oddalił apelację pozwanego.

Wykonując ww. wyrok Sądu Rejonowego w Zielonej Górze pozwany doręczył powódce świadectwo służby z dnia 7.10.2019 r.

W jego punkcie 1 stwierdzono, że A. Ł. pełniła służbę lub była zatrudniona:

- w okresie od dnia 15.06.1993r do dnia 14.06.2000 r.- Urząd Celny w R., pracownik organów administracji celnej ,
- w okresie od 15.06.2000r do 30.04.2002r - Urząd Celny w R., funkcjonariusz celny;
- w okresie od 01.05.2002r do 28.02.2017r - Izba Celna w R., funkcjonariusz celny;
- w okresie od dnia 1.03.2017 r. do dnia 31.05.2017 r.- Izba Administracji Skarbowej w Z., funkcjonariusz Służby Celno- Skarbowej;
- w okresie od dnia 15.06.2000 r. do dnia 31.05.2017 r.- służba stała.

W punkcie 2 odnośnie pełnienia służby w szczególnym charakterze pozwany podał:

- 15.06.1993r – 14.06.2000r. pracownik organów administracji celnej (kontroler celny, starszy kontroler celny)
- 15.06.2000 r.- 31.12.2008 r.- mianowany funkcjonariusz celny (starszy kontroler celny).

W punkcie 3 wskazano, że w dniu zakończenia służby wskutek przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy na mocy art. 170 i art. 171 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz. U. z 2016 r., poz. 1948 ze zm.) powódka

1) zajmowała stanowisko- młodszy ekspert Służby Celnej,

2) posiadała stopień służbowy- starszy aspirant celny.

W punkcie 4 świadectwa służby podano, że stosunek służbowy został zakończony wskutek przekształcenia w stosunek pracy na mocy art. 170 i art. 171 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz. U. z 2016 r., poz. 1948 ze zm.).

Pismem z dnia 21.10.2019 r. A. Ł. wystąpiła do Dyrektora IAS w Z. o sprostowanie świadectwa służby poprzez:

1. zmianę zapisu w pkt 1 Świadectwa Służby poprzez określenie, iż w okresie od dnia 15.06.1993r do dnia 15.09.1999r pełniła służbę, zamiast błędnego zapisu, iż od dnia 15.06.1993r do 14 .06.2000 była pracownikiem administracji celnej,

- iż zakończenie stosunku służbowego nastąpiło wskutek zwolnienia ze służby,

- zmianę zapisu w pkt 1 świadectwa służby poprzez określenie, iż pełniła służbę od 15.09.1999r do 30.04.2002r – Urząd Celny w R., funkcjonariusz Celny.

2. zmianę zapisu w pkt 3 i 4 Świadectwa Służby poprzez określenie, iż stosunek służby ustał w wyniku zwolnienia ze służby, zamiast nieprawidłowego zapisu, iż został zakończony wskutek przekształcenia w stosunek pracy.

Mając na uwadze, iż funkcjonariusze Służby Celno-Skarbowej jako funkcjonariusze jedynej służby, posiadają dodatkowe obwarowania przy przejściu na emeryturę w związku ze zwolnieniem ze służby, wynikające z art. 12 ust. 2 ustawy dnia 8 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin poprzez wykazanie pełnienia służby przez okres 5 lat przy wykonywaniu zadań o charakterze policyjnym, wnoszę o zapis w pkt 11 Świadectwa Służby informacji o wykonywaniu zadań o charakterze policyjnym od dnia 15 września 1999 r. do dnia 7 czerwca 2017 r.

Pozwany odmówił uwzględnienia wniosku.

Sąd Rejonowy ustalił powyższy stan faktyczny w oparciu o zebrane w sprawie dokumenty urzędowe i prywatne. Zostały one sporządzone przez podmioty do tego uprawnione, w formie prawem przewidzianej, a żadna ze stron postępowania nie kwestionowała ich autentyczności.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, że powództwo w większości okazało się zasadne.

Sąd ten przytoczył art. 188 ust. 1-2 ustawy z 16.11.2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej i stwierdził, że na podstawie delegacji ustawowej szczegółową treść świadectwa służby reguluje rozporządzenie Ministra Finansów z 16.02.2018 r. w sprawie świadectwa służby funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej.

W niniejszej sprawie obowiązek wydania świadectwa służby wynikał z prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Zielonej Górze z 08.05.2019 r. wydanego w sprawie o sygn. akt IV P 33/19.

Ustalenia faktyczne i pogląd prawny wyrażony przez sąd w tamtym postępowaniu miały niewątpliwe znaczenie dla niniejszego rozstrzygnięcia. Jednocześnie niewątpliwe jest związanie stron i sądu orzekającego wydanym wcześniej orzeczeniem (art. 365 k.p.c.).

Powódka w niniejszym postępowaniu domagała się zmiany zapisów dokonanych przez pozwaną w pkt 1, 3 i 4.

Wykonując prawomocny wyrok Sądu Rejonowego pozwana wydała powódce żądane świadectwo służby, wpisując w nim m.in. (pkt 1), że powódka „pełniła służbę lub była zatrudniona w okresie od dnia 15.06.1993 r. do 14.06.2000 r. Urząd Celny w R.; pracownik organów administracji celnej”.

W ocenie Sądu Rejonowego żądanie sprostowania tego punktu poprzez pominięcie zapisów o pozostawaniu w zatrudnieniu jako pracownika organów administracji celnej było uzasadnione.

Sąd I instancji zwrócił uwagę na stanowisko piśmiennictwo, zgodnie z którym art. 188 ust. 2 przewiduje możliwość sprostowania świadectwa służby, jednak ustawa o KAS nie definiuje, co należy przez to rozumieć. Dlatego trzeba przyjąć, że jest to czynność, w wyniku której świadectwu służby nadaje się treść zgodną z rzeczywistością.

Jak słusznie wywodziła powódka, w okresie poprzedzającym jej mianowanie (tj. w okresie, gdy strony łączyła umowa o pracę), obowiązywały przepisy ustawy z 24.07.1999 r. o Służbie Celnej, w świetle których okresy zatrudnienia w administracji celnej traktowane są jako pełnienie służby w rozumieniu przepisów ustawy (art. 94 ust. 2). Z kolei przepis przejściowy ustawy z 27.08.2009 r. o Służbie Celnej wskazywał, że w sprawach ze stosunku służbowego zaistniałych przed wejściem w życie ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe. Dotychczasowe okresy służby w Służbie Celnej oraz zatrudnienia w administracji celnej traktowane są jako pełnienie służby w rozumieniu ustawy (art. 231 ust. 1 i 2).

Tym samym, niezależnie od tego, że strony w okresie od 15.06.1993 r. do 14.06.2000 r. łączył stosunek pracy (przekształcony następnie w stosunek służbowy), cały okres od 15.06.1993 r. do 31.05.2017 r. traktować należy jako okres służby.

Wynika to jednoznacznie z treści powołanych przepisów, ale też ma uzasadnienie funkcjonalne, albowiem dokument wydany powódce (będący przedmiotem jej wniosku o sprostowanie) jest świadectwem służby. Pozwana zaś, niezgodnie z treścią powołanych przepisów oraz nazwą dokumentu, wyróżniła w nim okresy zatrudnienia, które zdaniem ustawodawcy należy traktować jako okres służby.

Dodatkowo należy wskazać, że Sąd Okręgowy w Zielonej Górze oddalając apelację pozwanej w sprawie o wydanie świadectwa służby wskazał, że powódka ma uprawnienie do uzyskania świadectwa służby (...) za okres od 15.06.1993 r. do 31.05.2017 r.

Skoro zatem cały ten okres (do daty przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy) traktowany winien być jako okres służby, to brak podstaw do zawarcia tam zapisów dotyczących pozostawania w zatrudnieniu.

Oczywiście nie można abstrahować od wzoru świadectwa służby, który zawiera zapis o brzmieniu „pełnił służbę lub był zatrudniony”, jednak w ocenie sądu I instancji powinien mieć on zastosowanie wyłącznie w przypadku okresu zatrudnienia nie będącego okresem służby.

Mając powyższe na uwadze, orzeczono jak w punkcie I a sentencji wyroku.

Jako zasadne sąd I instancji ocenił również żądanie dotyczące sprostowania świadectwa w zakresie punktów 3 i 4.

Sąd Rejonowy, uzasadniając w sprawie o wydanie powódce świadectwa służby stwierdził, że poprzez analogiczne zastosowanie przepisu art. 174 ust. 10 powołanej powyżej ustawy o KAS, nie ma wątpliwości, że zakończony stosunek służby powódki przekształcony w umowę o pracę winien być potraktowany jak zwolnienie ze służby.

To stanowiło prawną podstawę orzeczenia obligującego pozwaną do wydania żądanego świadectwa służby.

Podzielając ten pogląd w całości, sąd I instancji uznał za zasadne uwzględnienie żądania poprzez sprostowanie świadectwa służby w punktach 3 i 4 i wpisanie w nich, w miejsce słów: „w dniu zakończenia służby”, słów: „w dniu zwolnienia ze służby” (pkt I b sentencji wyroku) oraz w miejsce słów: „został zakończony” słów: „ustał w wyniku zwolnienia”.

W ocenie Sądu Rejonowego zapis taki (zgodny z żądaniem powódki) ma uzasadnienie faktyczne i prawne, skoro sytuacja w jakiej znalazła się powódka (i wielu innych funkcjonariuszy, których dotyczyła reforma administracji celnej i skarbowej) skutkowałą przekształceniem stosunku służbowego w stosunek pracy. Taki stan faktyczny, zdaniem ustawodawcy (art. 174 ust. 10 ustawy o KAS), należy traktować jako zwolnienie ze służby.

Sąd Okręgowy w Zielonej Górze oddalając apelację pozwaną w powołanej wcześniej sprawie wskazał w uzasadnieniu, że jest to rodzajowo takie samo zdarzenie, jak wymienione w art. 188 ust. 1 ustawy o KAS.

Tym samym żądanie powódki należało uznać za uzasadnione, co miało również swoje oparcie we wzorze formularza świadectwa służby, który stanowi załącznik do rozporządzenia Ministra Finansów z 16.02.2018 r. w sprawie świadectwa służby funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej. Zarówno w punkcie 3, jak i 4 wzoru świadectwa służby ustawodawca przewidział następujące zwroty:

- zwolnienie ze służby,
- wygaśnięcie stosunku służbowego,
- wydalenie ze służby.

Nie przewidziano zaś zapisu zastosowanego przez pozwaną, tj. „zakończenia służby”.

Rozważania powyższe dotyczą więc zarówno pkt. 3 i 4 świadectwa służby, w których pozwana w tożsamy sposób określiła sposób ustania stosunku służby. Wobec jednoznacznego przyjęcia przez Sąd Rejonowy, że przekształcenie stosunku służbowego w stosunek pracy jest tożsame ze „zwolnieniem ze służby”, należało dokonać sprostowania zapisu zawartego w kwestionowanym świadectwie służby (poprzez zastąpienie słów „w dniu zakończenia służby” i „został zakończony” odpowiednio słowami „w dniu zwolnienia ze służby” i „ustał w wyniku zwolnienia”).

Jednocześnie zdaniem sądu I instancji uzasadnione było pozostawienie w obu punktach (3 i 4) zapisu, że do zwolnienia ze służby doszło „wskutek przekształcenia w stosunek służby na mocy art. 170 i art. 171 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 16.11.2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz.U. z 2016 r., poz. 1948 ze zm.)”, albowiem zapis taki odzwierciedla rzeczywistość i uzupełnia podstawę faktyczną, w wyniku której doszło w przypadku powódki do „zwolnienia ze służby”.

Wobec tego, że w przepisach ustawy o KAS do zwolnienia ze służby dochodzi w sytuacjach określonych w art. 179 i 180 (poza wskazanym i mającym odpowiednie zastosowanie przepisem art. 174 ust. 10), pominięcie zapisu precyzującego na jakiej podstawie doszło do „zwolnienia ze służby” może być krzywdzące lub mylące. Może bowiem oznaczać, że nastąpiło to na skutek okoliczności leżących po stronie powódki (jak np. skazanie prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo popełnione umyślnie lub umyślnie przestępstwo skarbowe; nieprzydatność do służby; niespełnienie wymogów określonych w art. 155; orzeczenie prawomocnym wyrokiem sądu pozbawienia praw publicznych; prawomocnego orzeczenia zakazu wykonywania zawodu funkcjonariusza).

Sąd Rejonowy doszedł do przekonania, że w przypadku funkcjonariuszy, których stosunek służbowy uległ przekształceniu w stosunek pracy na skutek reformy, doszło do powstania luki prawnej (w przepisach wprowadzających KAS nie przewidziano, jak traktować owo przekształcenie), a zatem pozostawienie zapisu dokonanego przez pozwaną, a odzwierciedlającego rzeczywisty stan rzeczy, należało uznać za uzasadnione.

Apelację od powyższego wyroku wniosła pozwana, zaskarżając wyrok w całości i zarzucając:

1) naruszenie prawa materialnego, tj. § 1 pkt 1 i 4 oraz § 2 ust. 1 pkt 1, 2 ust. 2 rozporządzenia Ministra Finansów z 16.02.2018 r. w sprawie świadectwa służby funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej poprzez jego niezastosowanie w części, w której przepis ten określa szczegółowe dane, które powinno zawierać świadectwo służby i wzór formularza świadectwa służby (stanowiący załącznik do rozporządzenia) oraz nakazuje wpisanie w świadectwie służby okresów

zatrudnienia funkcjonariusza, co skutkowało niesłusznym sprostowaniem świadectwa poprzez skreślenie słowa „lub był(a) zatrudniony(-na)” i słowa „pracownik organów administracji celnej” (dotyczy części I lit a wyroku);

2) naruszenie prawa materialnego, tj. art. 94 ust. 2 ustawy z 24.07.1999 r. o Służbie Celnej poprzez jego niewłaściwe zastosowanie przez sąd, podczas gdy pomimo, że norma wyprowadzona z powyższego przepisu nakazuje traktować dotychczasowe okresy zatrudnienia w administracji celnej jako pełnienie służby, to jednak świadectwo służby jest dokumentem, który potwierdza jedynie fakty, jest aktem wiedzy o określonych faktach, nie zawiera elementów ocennych i w związku z powyższym niezasadnym jest umieszczanie w nim wpisów stanowiących oceny prawne czy też fikcje prawne, gdyż nie może kształtować stanu prawnego czy też zakresu uprawnień/obowiązków, które dopiero zostaną wyinterpretowane w oparciu o treść świadectwa oraz stosowne przepisy (dotyczy części I lit. a wyroku);

3) naruszenie prawa materialnego, tj. art. 174 ust. 10 i art. 188 ustawy z 16.11.2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej poprzez jego błędną wykładnię skutkującą nieuprawnionym zastosowaniem w sprawie powódki w sytuacji, gdy przepis ten dotyczy sytuacji faktycznej i prawnej odmiennej od sytuacji powódki, jak też niesłuszne zastąpienie sformułowań „w dniu zakończenia służby” i „został zakończony”, odpowiednio słowami „w dniu zwolnienia ze służby” i „ustał w wyniku zwolnienia”, podczas gdy zwolnienia nie sposób utożsamiać z przekształceniem, o którym mowa w art. 170 oraz art. 171 ust. 1 pkt 2 ustawy z 16.11.2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej, a nadto przyczyna zwolnienia w wyniku przekształcenia nie jest znana ustawom, natomiast świadectwo służby jest dokumentem, który potwierdza jedynie fakty, jest aktem wiedzy o określonych faktach, nie zawiera elementów ocennych i w związku z powyższym niezasadne jest umieszczanie w nim wpisów stanowiących oceny prawne czy też fikcje prawne, gdyż nie może kształtować stanu prawnego czy też zakresu uprawnień/obowiązków, które dopiero zostaną wyinterpretowane w oparciu o treść świadectwa oraz stosowne przepisy (dotyczy części I lit. b i c wyroku).

Mając na uwadze podniesione zarzuty, pozwana wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej zwrotu kosztów postępowania za I i II instancję, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu znalazło się rozwinięcie powyższych zarzutów.

Sąd Okręgowy rozważył, co następuje:

Apelacja pozwanej okazała się zasadna.

W bezspornym na obecnym etapie postępowania stanie faktycznym kwestią sporną pozostawały oceny prawne sądu I instancji, skutkujące wydaniem rozstrzygnięcia o sprostowaniu świadectwa służby wydanego powódce przez pozwaną w ten sposób, że:

a) w punkcie 1 zostały skreślone słowa: „lub był(a) zatrudniony(-na)” i słowa: „pracownik organów administracji celnej”;

b) w punkcie 3 w miejsce słów: „w dniu zakończenia służby” zostały wpisane słowa: „w dniu zwolnienia ze służby”;

c) w punkcie 4 w miejsce słów: „został zakończony” wpisane zostały słowa: „ustał w wyniku zwolnienia”

Przypomnieć trzeba, że ustawa z 16.11.2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej weszła w życie z dniem 01.03.2017 r. Na ten dzień powódka pełniła służbę w Izbie Celnej w R.. Zgodnie z art. 165 ust. 3 ustawy z 16.11.2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz.U. z 2016 r., poz. 1948 ze zm.), pracownicy zatrudnieni w izbach celnych oraz urzędach kontroli skarbowej oraz funkcjonariusze celnicy pełniący służbę w izbach celnych albo w komórkach urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw finansów publicznych stają się z dniem wejścia w życie ustawy, o której mowa w art. 1, z zastrzeżeniem art. 170, odpowiednio pracownikami zatrudnionymi w jednostkach organizacyjnych Krajowej Administracji Skarbowej, zwanych dalej „jednostkami KAS”, albo funkcjonariuszami Służby Celno-Skarbowej, zwanymi dalej „funkcjonariuszami”, pełniącymi służbę w

jednostkach KAS i zachowują ciągłość pracy i służby. W sprawach wynikających ze stosunku pracy i stosunku służbowego stosuje się przepisy dotychczasowe.

W myśl art. 170 ust. 1, stosunki pracy osób zatrudnionych w jednostkach KAS, o których mowa w art. 36 ust. 1 pkt 2, 3 i 6 ustawy, o której mowa w art. 1, oraz stosunki służbowe osób pełniących służbę w jednostkach KAS, o których mowa w art. 36 ust. 1 pkt 1, 2, 3 i 6 ustawy, o której mowa w art. 1, wygasają:

1) z dniem 31 sierpnia 2017 r., jeżeli osoby te w terminie do dnia 31 maja 2017 r., nie otrzymają pisemnej propozycji określającej nowe warunki zatrudnienia albo pełnienia służby;

2) po upływie 3 miesięcy, licząc od miesiąca następującego po miesiącu, w którym pracownik albo funkcjonariusz złożył oświadczenie o odmowie przyjęcia propozycji zatrudnienia albo pełnienia służby, jednak nie później niż dnia 31 sierpnia 2017 r.

Jak z kolei stanowi art. 171 ust. 1, w przypadku przyjęcia propozycji zatrudnienia albo pełnienia służby, z dniem określonym w propozycji, dotychczasowy:

1) stosunek pracy na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony albo określony,

2) stosunek służby w służbie przygotowawczej albo stałej

– przekształca się odpowiednio w stosunek pracy albo służby w Służbie Celno-Skarbowej, odpowiednio na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony albo określony, mianowania do służby przygotowawczej albo służby stałej.

Należy zwrócić uwagę, iż Minister Finansów w rozporządzeniu z dnia 16 lutego 2018r. w sprawie świadectwa służby funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej, wydanym na podstawie delegacji zawartej w art. 188 ust. 4 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o KAS określił szczegółowe dane jakie powinno zawierać świadectwo służby. W rozporządzeniu określono również wzór świadectwa służby, ze wskazaniem miejsc, które powinny być uzupełnione.

Świadectwo służby/pracy podlega sprostowaniu gdy zawiera niewłaściwą lub wadliwą treść. Kierując się argumentacją pozwanego wyrażoną w apelacji, pracodawca wydający odpowiednio świadectwo służby, uprawniony jest zamieszczać w nim informacje, których treść jest zgodna z rzeczywistością.

W ocenie Sądu Okręgowego nie można uznać za nieprawidłowe zapisów z punktu 1 świadectwa, z których wynika, że powódka była zatrudniona na podstawie umowy o pracę. Świadczą o tym bezsporne ustalenia sądu I instancji oparte na aktach osobowych powódki. Od 15.06.1993 r. powódka została zatrudniona na podstawie umowy o pracę, następnie była zatrudniana na podstawie kolejnych umów o pracę, w ciągłości.

Dopiero z dniem 15.06.2000 r. mianowano powódkę do służby stałej. Oznacza to, że w okresie od 15.05.1993 r. do 14.06.2000 r. powódka była zatrudniona na podstawie umowy o pracę, a zatem określenie „pełniła służbę lub była zatrudniona” jest prawdziwe w stosunku do stażu pracy powódki, a określenie „pracownik organów administracji celnej” jest prawdziwe w stosunku do okresu od 15.06.1993 r. do 14.06.2000 r., tak jak to wpisano w świadectwie służby.

Sąd Rejonowy przywoływał regulacje ustawy z 24.07.1999 r. o Służbie Celnej, z których wynika, że „okresy zatrudnienia w administracji celnej traktowane są jako pełnienie służby”.

Nie oznacza to jednak, że przestają być „okresami zatrudnienia”.

Świadectwo pracy, świadectwo służby jest oświadczeniem wiedzy, świadectwo pracy nie tworzy praw ani obowiązków pracownika. Celem sporządzania świadectwa pracy lub służby jest odzwierciedlenie faktów dotyczących podstawy zatrudnienia, służby, czasu trwania, a także innych informacji niezbędnych do ustalenia uprawnień pracowniczych i uprawnień z ubezpieczenia społecznego.

W świadectwie pracy nie zamieszcza się „fikcji prawnej”, chyba że wynika to z obowiązujących przepisów prawa, przykładowo można wskazać na treść art. 97 § 3 kp. Z taką jednak sytuacją w rozpoznawanej sprawie nie mamy do czynienia.

Tylko w zakresie wyżej wskazanym świadectwo podlega kontroli sądu. Świadectwo służby powódki jest w tym zakresie prawidłowe. Potwierdza to ustalenie Sądu Rejonowego, że strony w okresie 15.06.1993 r. do 14.06.2000 r. łączył stosunek pracy.

Reasumując, skoro ustawodawca nakazuje, że coś należy traktować jako pewną fikcję, to oznacza, że w rzeczywistości tym nie jest, a ustawa nadaje danemu faktowi jedynie określone znaczenie prawne. W świadectwie zaś wpisać należy określone fakty, a nie znaczenie, które im nadaje ustawodawca.

Argumentacja ta pozostaje aktualna do kolejnych, spornych, sformułowań zawartych w świadectwie służby w jego punktach 3 i 4.

Dodatkowo wskazać należy, że z powołanych wyżej przepisów wynika, że od dnia 01.03.2017 r. pracownicy zatrudnieni w izbach celnych oraz funkcjonariusze celni pełniący służbę w izbach celnych zostali odpowiednio pracownikami w jednostkach organizacyjnych KAS albo funkcjonariuszami Służby Celno-Skarbowej, zachowując ciągłość pracy i służby.

W dniu 24.05.2017 r. powódka otrzymała propozycję określającą warunki zatrudnienia w ramach korpusu służby cywilnej w Izbie Administracji Skarbowej w Z. na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony. Powódka zaakceptowała tę propozycję oświadczeniem z dnia 30.05.2017 r. Zatem w stosunku do powódki stosuje się art. 171 ust. 1 ustawy – Przepisy wprowadzające, zgodnie z którym stosunek pracy lub służby „przekształca się” odpowiednio w stosunek pracy albo służby w Służbie Celno-Skarbowej.

W ocenie Sądu Okręgowego punkty 3 i 4 świadectwa służby ściśle odzwierciedlają ten stan prawny i należy uznać, że świadectwo jest w tym zakresie prawidłowe.

Sąd I instancji zwrócił uwagę na art. 174 ust. 10 ustawy o KAS, z którego wynika, że przekształcenie stosunku służbowego w stosunek pracy traktuje się jak zwolnienie ze służby w rozumieniu ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji (...).

Jednakże, co należy podkreślić, wciąż mamy do czynienia z przekształceniem, a ww. przepis wprowadza jedynie swojego rodzaju fikcję prawną na potrzeby stosowania ustawy zaopatrzeniowej. Na potrzeby sporządzenia świadectwa służby faktem natomiast jest „przekształcenie”, nie zaś „zwolnienie ze służby”.

Należy też wskazać, że zgodnie z art. 188 ust. 4 ustawy o KAS, szczegółowe dane, które powinno zawierać świadectwo służby oraz wzór formularza świadectwa służby określa minister właściwy do sprawy finansów publicznych w drodze rozporządzenia. Rozporządzenie Ministra Finansów z 16.02.2018 r. w sprawie świadectwa służby funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej (Dz.U. z 2018 r., poz. 413), wydane na podstawie ww. delegacji, w § 2 ust. 1 pkt 1 przewiduje, że w świadectwie służby umieszcza się dane niezbędne do ustalenia uprawnień ze stosunku służbowego i uprawnień z ubezpieczenia społecznego funkcjonariusza dotyczące okresu pełnienia służby lub zatrudnienia. Znajduje to odzwierciedlenie we wzorze świadectwa, stanowiącym załącznik do rozporządzenia. W punkcie 4 wzoru nie przewidziano wprost pojęcia „przekształcenia”, jednak pozwana sformułowała ten punkt zgodnie ze stanem faktycznym i prawnym, a skutek takiego stwierdzenia wynika z przytoczonych przepisów prawa i nie budzi wątpliwości.

Podkreślić należy, iż stosunek służbowy powódki nie ustał na skutek zwolnienia albo wygaśnięcia, ale uległ przekształceniu na podstawie art. 171 ust. 1 pkt 2 ustawy - Przepisy wprowadzające ustawę o KAS.

W tym miejscu przytoczyć trzeba stanowisko Sądu Okręgowego w Zielonej Górze w sprawie dotyczącej nakazania wydania powódce świadectwa służby (IV Pa 67/19) – tj. orzeczenia, które strony przytaczały w toku niniejszego postępowania. Mianowicie Sąd Okręgowy w Zielonej Górze w sporządzonym w tamt. sprawie uzasadnieniu wyroku wprost stwierdził, że „zgodnie z art. 188 ust. 1 ustawy o KAS, funkcjonariusz zwolniony ze służby albo którego stosunek służbowy wygasł na podstawie art. 182 pkt 2, albo wydany ze Służby Celno-Skarbowej na podstawie prawomocnego orzeczenia kary dyscyplinarnej, otrzymuje niezwłocznie świadectwo służby. Bez wątplenia zatem cytowany przepis wprowadził wprost uprawnienie do uzyskania świadectwa dla funkcjonariusza w przypadku: zwolnienia funkcjonariusza, wygaśnięcia stosunku służbowego lub wydalenia ze służby. W niniejszej sprawie żadna z tych sytuacji nie zaszła”. (...) W tamtym okresie nie było przepisów wprost regulujących wydanie świadectwa służby osobom w takiej sytuacji jak powód. Przekształcenie również powoduje zakończenie stosunku służby. Jest to rodzajowo takie samo zdarzenie, jak te, wymienione w art. 188 ust. 1 ustawy o KAS. (...) Osoby, które nie otrzymały propozycji w ogóle, otrzymały świadectwo służby wprost wynikające z ustawy, choć losy ich stosunku służbowego były takie same, jak w przypadku osób, które propozycje dostały – uległ on zakończeniu”.

Powyższe stanowisko również potwierdza, że pozwany prawidłowo dokonał zapisów w omawianej części świadectwa służby.

Przemawia za tym także treść uzasadnienia uchwały z dnia 19.02.2020 r. (III PZP 7/19), gdzie Sąd Najwyższy stwierdził w pkt 4 rozważań: „art. 174 ust. 10 stanowi, że przekształcenie stosunku służbowego w stosunek pracy traktuje się jak zwolnienie ze służby w rozumieniu ustawy z 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy (...) Funkcjonariusz, którego stosunek służbowy uległ przekształceniu w stosunek pracy, otrzymuje niezwłocznie świadectwo służby. Przy przekształceniu dochodzi do zakończenia stosunku służbowego i tego skutku nie zmienia późniejsza regulacja z art. 174 ust. 10 stanowiąca, że "przekształcenie stosunku służbowego w stosunek pracy traktuje się jak zwolnienie ze służby". Regulacja ta nie jest w kolizji z wykładnią o ustaniu stosunku służbowego w wyniku "ucywilnienia", lecz sytuację tą jedynie potwierdza” (...).

Mając powyższe na względzie, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c., orzeczono jak w punkcie I sentencji wyroku.

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 kpc w zw. z przepisami rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 265).

Wobec oddalenia powództwa, stroną pozwaną uznać należało za wygrywającą proces w całości, a zatem pozwanej należał się zwrot kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 180 zł (§ 9 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia), o czym orzeczono w punkcie I sentencji wyroku.

Wobec uwzględnienia apelacji, pozwanej należał się od powódki zwrot kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym, o czym orzeczono w punkcie II sentencji wyroku (§ 9 ust. 1 pkt 3 oraz § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia).

sędzia Rafał Skrzypczak sędzia Małgorzata Kulik sędzia Robert Macholak